05/05/2021

Ταφή ή Καύση των Νεκρών;

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

Το θέμα της καύσης των νεκρών, αντί της ταφής, εμφανίστηκε και πάλι στο προσκήνιο. Είναι ένα πολυσυζητημένο θέμα, το οποίο φαίνεται πως προβληματίζει πολλούς πιστούς. Η Εκκλησία φυσικά έχει λόγο στο όλο θέμα και οφείλει να παρουσιάσει τις απόψεις, τις θέσεις και τα επιχειρήματα της. Στο κείμενο που ακολουθεί γίνεται προσπάθεια για προσέγγιση του όλου θέματος, αρχίζοντας μάλιστα απο τα ταφικά έθιμα και παραδόσεις των αρχαίων Ελλήνων.

Οι Έλληνες, από αρχαιοτάτων χρόνων, ήταν υπέρ της ταφής των νεκρών, για να δείχνουν τον σεβασμό τους στον όλο άνθρωπο, αλλά και την πίστη τους στην μετά θάνατο ζωή. Γι’ αυτό και έθαβαν τους νεκρούς τους σε θολωτούς τάφους. Μάλιστα κατά την ταφή τους έβαζαν τα διάφορα κτερίσματα (κτένες, ρόκες, σπαθιά κ.λ.π.) καθώς και ένα δίδραχμο στο στόμα, για να το βρεί ο βαρκάρης, όπως πίστευαν και να περάσει τον νεκρό από την αχερωσία λίμνη. Οι Αθηναίοι μετά τον ατυχή πόλεμο στην Σικελία, όταν επέστρεψαν οι στρατηγοί, χωρίς τα σώματα των νεκρών, αποκεφάλισαν τους στρατηγούς. Και η Αντιγόνη με κίνδυνο της ζωής της παρέβη την εντολή και έθαψε το σώμα του νεκρού αδελφού της. Να σημειώσου επιπλέον ότι ταφή έκαναν συνήθως και όλοι οι αρχαίοι λαοί (Αιγύπτιοι,

Ρωμαίοι, Εβραίοι κ.λ.π.).

Η ταφή των νεκρών σωμάτων των ανθρώπων είναι και στην παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας. Στην Παλαιά Διαθήκη, η καύση των σωμάτων θεωρείται συνέπεια εγκληματικής πράξης και αποτελεί ποινή, τιμωρία και ατίμωση. Είναι ευρέως γνωστή η κατάκαυση των κατοίκων των Σοδόμων και των Γομόρρων και η μη ταφή τους, όπου οφείλεται στην αμαρτία και αποτέλεσε παραδειγματισμό για τους υπόλοιπους Ισραηλίτες.

Στην Καινή Διαθήκη αυτό που αξίζει προσοχής, είναι ο ενταφιασμός και όχι η καύση του ιδρυτού του χριστιανισμού, του Ιησού Χριστού. Με τον ενταφιασμό Του εξαγιάστηκε η ταφή των νεκρών ως σωστή πράξη αντιμετωπίσης των κεκοιμημένων χριστιανών, οι οποίοι οφείλουν να είναι μιμητές του Χριστού. Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, το γεγονός ότι την εποχή που ήλθε ο Χριστός στον κόσμο και οι Απόστολοι κήρυξαν, όλοι οι γύρω λαοί συνήθιζαν εκτός από την ταφή και την καύση των νεκρών. Στην Εκκλησία όμως, δεν επικράτησε, αλλά ούτε και επετράπη ποτέ η καύση των νεκρών. Έτσι ετάφη το Σώμα του Θεανθρώπου Κυρίου, της Θεοτόκου και όλων των Αγίων μας. Και τούτο γιατί η Εκκλησία μας διδάσκει ότι όχι μόνο η ψυχή του ανθρώπου δημιουργήθηκε από τον ίδιο τον Θεό, αλλά και το σώμα του, με ιδιαίτερη μάλιστα φροντίδα και μέριμνα (Γένεση 1, 26-28, και 2,7).

Επίσης στο «Σύμβολο της Πίστεως» ομολογούμε ότι προσδοκούμε ανάσταση νεκρών. Η ανάσταση των σωμάτων των νεκρών θα πραγματοποιηθεί κατά τη Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου, ώστε να ενωθεί και πάλι το σώμα με τη ψυχή και να ζήσει αιώνια. Γι\’ αυτό και τους χώρους ταφής των νεκρών η Εκκλησία μας τους ονομάζει Κοιμητήρια και τους νεκρούς κεκοιμημένους.

Η Εκκλησία μας διδάσκει ακόμη ότι το σώμα του χριστιανού ανθρώπου είναι «Ναός του Θεού» και κατοικητήριο του Παναγίου Πνεύματος και ότι ο άνθρωπος αγιάζει με την ψυχή και με το σώμα του. Για αυτό και έχουμε λείψανα των Αγίων μας ολόσωμα, όπως του αγίου Διονυσίου Ζακύνθου, του αγίου Γερασίμου Κεφαλληνίας και του αγίου Σπυρίδωνα. Αυτή είναι η πίστη της Εκκλησίας μας και αυτήν την πίστη παραγγέλλει να τηρούν οι χριστιανοί μας, δηλαδή την ταφή και όχι την καύση των σωμάτων.

Η επιχειρηματολογία, την οποία επικαλούνται όσοι τάσσονται υπέρ της καύσης των νεκρών, είναι κυρίως η έλλειψη χώρου στα κοιμητήρια των μεγάλων αστικών κέντρων, καθώς και οι λόγοι υγιεινής. Δηλαδή, θεωρούν ότι μολύνεται το έδαφος και το υπέδαφος με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πολλά μικρόβια. Άλλο επιχείρημά τους είναι ότι η αποσύνθεση των σωμάτων των κεκοιμημένων που γίνεται με αποτέφρωση, πραγματοποιείται ταχύτερα. Επίσης, καυτηριάζουν το

υψηλό κοστολόγιο και την εμπορευματοποίηση των τελετών και πιστεύουν ότι η καύση θα αποτελέσει το κίνητρο για την καταπολέμηση της παραοικονομίας και αισχροκέρδειας.

Αυτά όμως μόνο ως προφάσεις και δικαιολογίες μπορούν να θεωρηθούν. Η παράδοση και η πρακτική τόσων αιώνων αυτό αποδεικνύει. Η Ορθόδοξη Εκκλησία και Παράδοση λοιπόν, δεν μπορεί να δεχτεί την καύση των νεκρών, παρά μόνο την ταφή τους, όπως εξηγήσαμε παραπάνω.

Ρένος Κωνσταντίνου, Θεολόγος

Το αναδημοσιεύεται απο το επίσημο ιστοτόπο της Εκκλησίας της Κύπρου στις 5 Μαΐου 2021 (*Πρώτη δημοσίευση στην ιστοσελίδα 29 Απριλίου 2016)*